

KAARLI KOONDUSLAAGER

Kaarli fašistlik koonduslaager tegutses viimase sõja ajal ja ilmselt kõige suuremaks ülemuseks oli Mäe. Siin peeti kinni erirahvusest inimesi. Eestlasi siin vist ei olnud. Kui Tallinnas oli Mäe kohtuprotsess, käis grupp Tšehhi naisi seda kohta vaatamas. Tulid Tallinnast bussiga siia.

Ise ma laagrit ei mäleta (sündisin 1943. a.), kuid palju rääkis sellest mulle vanaema. Kui juba kolhoosis tööl olin, siis ka brigaadi naised Koppeni, Anna, Andrese Marie, Koitjärve Liisa ja Punga Helene rääkisid sellest.

Eriti palju meenutasid laagri elu-olu siis kui klubi lähedal midagi tegime.

Olin siis veel noor (16-17. a.) ja mind laagri tegevusaastad ei huvitanud. Põnev oli kuulata, kuidas laagris elati. Naiste juutu järgi oli põhiline elamine klubis, seekordses Kaarli rahvamajas. Surnud oli pandud lava alla ja siis teatud aja järgi maeti. Ilmselt oli laager seal talvel, sest surnud oli pandud risti reele ja keegi ei hoolinud selles kui mingi kehaosa reele järele lohises.

Maeti neid Järve Evi maja taga põllule. Praegu on seal karjakopliid. Matmispaiga juures on üksik mänd. Kes selle istutas-ei tea.

Naised pidasid seda kohta pühaks ja meil "plikadel" ei lubatud kunagi seal ligidal hullata, sest surnud, olgu kes tahes, vajasis rahu.

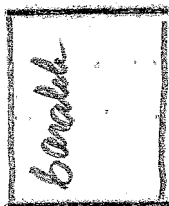
Kuigi nad maeti ümber Uhtnasse, olid naised kindlad, et pooled on seal veel alles.

Laagri rahvas käis Vaekülas tööl ja hoidsid lahti maantee.

Laager oli umbes selline

----- traataed -----

Kaarli
küla tee

← vana kaupluse
maja, praegu
Reinula, R.

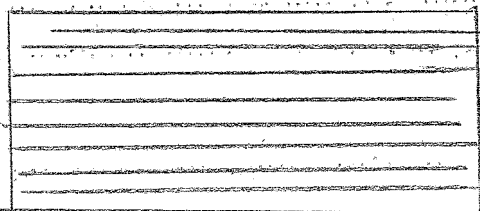

← vana koorejaam
praegu
Kabanen

----- traataed -----

Vaeküla maantee

Baraki seinte ehitus:

piki-
lauad

Barak oli ehitatud umbes 1 cm paksustes laudadest, mis olid risti kokku löödud, s.t. üks pool oli pikuti plangul ja teine pool põigiti lauad löödud ning nende vahel oli ühe kordne tõrvapapp. Neid planku on veel praegu meil kodus.

Barak asetses seal, kus praegu on laste pesula. Sikk-sakk kraav on veel näha.

Laagrit naiste juttude järgi ei köetud. Söök vist valmistati kohapeal, sest naised rääkisid ikka, et Alte Mann (Marie) läinud vangla kokana rasva. Koka abiks olnud Raja Hilda (elab vist veel Aseris). Valvuriteks olid kohalikud mehed, sest keegi ei tahtnud rindele minna. Palju mehi oli raudteel. Kõik ega sinna ei saanud, sest talus oli mehi vaja. Ja siis nad olid, kes omakaitstes, kes laagri valvur.

Täpsemate andmete saamiseks laagri kohta peaks pöörduma vanemate kohalike elanike poole, sest minu jutt on brigaadi naiste meenutused. Needki on praeguseks juba põhiliselt mangle varisenud.

Üks valvuritest oli Mart Mägi, kes praegu elab Aseris.

TÄIENDAB URVE UTTENDORF :

24.XI 88.a.

"Kui Kaarli Rahvamajas oli 917. polgu kokkutulek (organiseeris Heino Kallaste), siis oli seal 3 veterani Püssist, kes olevat olnud Saksa vangilaagris Kaarli rahvamajas. Nad uurisid lava all kirjutisi, nemad olid elanud lava all ja sinna siis ka midagi kirjutanud. Viisin neile sinna (lava alla) pätsi leiba. Kes olid need veteranid?

Mina nende nimesid ei küsinud. Nad olid kunagi varem ka kokkutulekul Kaarli rahvamajas käinud, endiste fašismivangidega koos. Nad rääkisid tollest laagrist kõike üsna täpselt. Rahvamaja kõrval oli olnud veel üks vangide barak, laagri piirdekraavid on veel praegugi äratuntavad."